

לעילוי נשמת

אאמו"ר הגאון רבי דב בן רבי זלמן זללה"ה

נלב"ע כב שבט תשפ"ד

אמי מורתי הצדקנית מרת שיינא בת רבי ישראל שלום ע"ה

נלב"ע יד סיון תשע"א

פרשת שלח תשפ"ה
שנה ט"ו
גליון תר"ב - 602

דברי ישר

לקוטים, מוסרים ופרפראות בפשט וברדש

בפרשת השבוע ובעניניא דיומא

בעריכת ישראל שלום דבורץ

סגן דברי ישר

בִּינַת יִשְׂרָאֵל

אמירה למשה ואמירה נוספת שיאמר לעם

וַיֹּדְבַר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר

- עַד מָתִי לְעֵדָה

בפסוקים הבאים נראה כי חוזר על הדברים שאמר למשה בפסוקים יא-כה, ומבארים המפרשים **רבי שמשון רפאל הירש והנצי"ב בהעמק דבר** כי קודם נאמרו הדברים למשה באופן כללי על הגזירה ותכליתה, אבל כעת הדברים נאמרים למשה ולאחרן להודיע ולאמר לעם על השינוי במעמדו וגורלו שהשתנה כעת לרעה, יבינו את הדברים וישימו לבם למשמעות הענין.

הצורך בדיבור אל אהרן וביאור ההבדל בין ענשי

המרגלים, העם ומשה ואהרן

וַיֹּדְבַר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר

- עַד מָתִי לְעֵדָה

הדיבור כאן מתייחס למשה ואהרן אף על פי שלענין אמירת הדברים לעם, הציווי הוא רק למשה ולא לאהרן, ואם כן צריך להבין מדוע מייחס כאן הדיבור גם אל אהרן. עוד צריך להבין מדוע חוזר בפסוקים הבאים על הדברים שכבר אמר כעניינם בפסוקים הקודמים.

לביאור הענין מקדים **האלשיך הקד'** את מאמר רז"ל במסכת יומא פ"א: ש משה רבינו ע"ה ביקש שיכתב ויתפרסם עוונו שבעטיו משה לא יכנס לארץ כדי שלא יחשבו שנענש כמו דור המרגלים שלא יכנסו לארץ וכמו שהם לא נכנסים גם משה ואהרן לא יכנסו.

משל לשתי נשים לוקות, זו על שזינתה וזו על שאכלה פירות שביעית, וזו שאכלה פירות שביעית בקשה שיתלו מאותם הפירות בצווארה, שלא יאמרו שגם היא זינתה. עד כאן מאמרז"ל.

מסיבה זו, אומר **האלשיך הקד'** ייחד כאן הדיבור בענין עונש דור המרגלים גם לאהרן, למען ידעו שאין מות אלו - דור המרגלים, כמות אלו - משה ואהרן ובשיתוף הדיבור לשניהם הוא כדי להודיעם שלא שם חלקם של משה ואהרן כחלק דור המרגלים.

כאן מאיר רבינו ענין שלכאורה היה כאן מקום להרהר חלילה על צדק משפטו של הקב"ה.

אשמת המרגלים, מצד אחד חמורה מאד, ומצד שני קלה מאד שכן בסך הכל העידו ואמרו על ואת מה שראו בארץ, כי עז העם והוא יושב בערים בצורות והם בני ענקים, ועסוקים בלקבור מתים כל העת, ועל כן אין אשמתם כל כך חמורה, ובמיוחד העם שבסך הכל שמע מה שהם העידו, ועיקר האשמה לא תלוי בהם.

וכעת נבחן את הדברים אם אשמתם חמורה או קלה, על ידי שנראה את העונש שנבחר להם.

העונש הוא שדור המרגלים לא יכנסו לארץ וימותו במדבר, ואם כן יראה לומר כי אשמתם אינה כל כך חמורה, כי אם היא חמורה וכבדה מדוע הושווה עונשם לעונש משה ואהרן במי מריבה, ואם תאמר מתוך זה שאשמתם קלה, מדוע אם כן רצה הקב"ה להשמידם לולא משה בחירו שעמד בפרץ?

אומר רבינו הקד', לכך נאמרה פרשה זו למשה ואהרן וחזר כעין הדברים הקודמים.

א. כדי להודיע לשניהם שלא הושוו ח"ו בעונש כעונש עושי עוולה **המרגלים**.

ב. שלא הושוו בעונש עם **דור המרגלים**.

כאן בדיבור מחלק הקב"ה בין עונש המרגלים עצמם המכונים **עדה הרעה** והם רק העשרה מרגלים בעצמם שעונשם היה בזמן קרוב ומתו במיתה משונה כמובא במדרשי חז"ל, ועונש זה ודאי לא קשור לעונשם של משה ואהרן ואין לו שייכות.

ועוד הולך ומבאר עונשם של דור המרגלים מבין עשרים ועד בן שישים, להראות כי אין עונשם דומה לעונש משה ואהרן.

אכן אלו ואלו לא נכנסו לארץ, וגם משה ואהרן מתו במדבר אחר ארבעים שנה, אבל אצל משה ואהרן היתה זאת מיתת הגוף אבל מעמדם וגדולת ערכם ניצב תמיד, לעומתם דור המרגלים מיתתם מוגדרת כנפילת פגרים וסיום מעמדם כנאמר **בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יָפְלוּ פְּגָרֵיכֶם... בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יָתֵמוּ וְשָׁם יָמָתוּ**.

ועלו הדברים לבאר שהעונש שמעניש הקב"ה הוא לפי מעללי הנענש, ואף שנראה שהעונש בכללותו דומה אבל בהתבונן וכפי המתבאר מהפסוקים מוכח שאין עונשם שווה כלל.

ומתוך זה מתבאר המשל של שתי הנשים שלקו, כאשר רואים את הפירות על צווארה של מי שאכלה פגי שביעית, מבינים כולם שאין העונש שווה על אף שבראיה שטחית נראה כשווה, שהרי ברור לכל שהעונש של זו שזינתה חמור מעונש זו שאכלה.

מתי עשרה נהפכים לעדה

לעדה

לא כל קיבוץ של עשרה אנשים הופך ומגדיר אותם לעדה, אלא, כך מדגיש רבי שמשון רפאל הירש רק כאשר הם מאוחדים למטרה מסוימת, ועל זה הגדר בהלכה של עדה.

חודש של תלונות

עַד מְתֵי לְעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר הִמָּה מְלִינִים עָלֶי

האור החיים הקד' מפרש כי המרגלים לא הפסיקו את הלנת בני ישראל על ה' גם לאחר שנראה כבוד ה' אל כל העם וגם אחרי שמשה השיג אריכות אף על ענשם, ועל זה אומר הקב"ה למשה **עַד מְתֵי** הם ימשיכו בזה להפחיד את ישראל לסור מאחרי ה', ולכן קראם כאן **עדה רעה** לומר שעודנה ברשעה עומדת.

לפי דבריו צריך לברר כמה זמן עבר מעת חזרת המרגלים בט' באב עד שהם מתו, כשבכל הזמן הזה הם המשיכו והלינו את בני ישראל על ה'.

הנצי"ב בהעמק דבר מביא את מה שכתב **בבה"ג** בהלכות תענית **שבי"ז אלול** [כך גרס הנצי"ב ובחלק מדפוסי בה"ג, אבל ברא"ש ובב"י הגירסא **ז' באלול**] מתו מוציאי דבת הארץ רעה, ולכן הוא יום תענית צדיקים.

ומתבאר שבכל הזמן הזה עד שהגיע הדיבור הזה מה' למשה ואהרן, לא הפסיקו המרגלים להלין את העם על ה' ומשה ואהרן.

ובאותו היום - י"ז אלול שבו הם מתו הודיע משה לעם על ענשם שלא יכנסו לארץ ויתמו וימותו במדבר היו באבל גדול, לא בגלל מיתת המרגלים אלא בגלל בשורת העונש, ולכן נקבע יום זה לתענית צדיקים.

והנה **בבית יוסף** סימן תק"פ והנצי"ב מציין לדבריו, מביא את **תשובת הרא"ש** סוף כלל יג (סי' כא) שתמה על הבה"ג האריך יתכן שבכל התקופה הזו נשארו המרגלים בחיים וכי לא נענשו מיד והיו מוציאים דיבה מתשעה באב ועד שבעה באלול (הרא"ש גרס שבעה באלול ולא שבעה עשר באלול)?

ומיישב הבית יוסף כי בתחילה נענשו המרגלים כמו שאמרו במסכת סוטה לה. שנשתרבב לשונם עד טיבורם והיו מתמצים

כל התקופה הזו בחולאים רעים ומשונים עד שמתו בי"ז (או בז') באלול.

בסוף דבריו שואל הב"י אם כן מדוע לא עשו ביום זה יום שמחה ככתוב משלי יא, **וּבְאֵבֶד רָשָׁעִים רָנָה**, אלא יום הראוי לתענית, ומיישב כי שמא מפני שלא זכו שתקבל תשובתם, כי **מסתמא שבו בתשובה** ועל כך שלא התקבלה תשובתם אנו מצטערים.

כאמור למעלה, הנצי"ב מציין לדברי התשובת הרא"ש [ואומר כי בחינם דחק דבריו על הבה"ג] והבית יוסף, ועם זה מבאר כי אכן בכל התקופה הזאת המרגלים שבו והלינו את בני ישראל על ה'.

והגע בעצמך באיזה מצב נורא היו המרגלים, לשון משורבבת ותולעים מהלכים עליהם עם חולאים נוראים ונגעים מפחידים, ובכל זאת כפי שמבארים האור החיים הקד' והנצי"ב, הם המשיכו ברעתם והמשיכו להלין את העם על ה' עד שהקב"ה צריך לבוא בדיבור האמור כאן למשה ואהרן ואז הם מתים, יחד עם הודעת העונש לכל ישראל.

והדברים נוראים!

חיו בגלל המרגלים

וַיְהִי־שֶׁ בֶן נֹון וְכָלֵב בֶּן יִפְנֶה חָיו מִן הָאֲנָשִׁים הָהֵם

הצדיק רבי שריה דבליצקי זצ"ל בספרו **לנפש תדרשנו ה"ב**, כתב לבאר ממשמעות הכתוב, כי בגלל המרגלים, יהושע וכלב חיו ארבעים שנה בטוחים.

אם המרגלים לא היו חוטאים, הרי שלאחר מספר ימים היו נכנסים כולם לארץ ישראל, ובארץ ישראל יתכן שיהושע וכלב יחיו שנה או עשר ועשרים שנה ללא שום הבטחה שיחיו יותר משאר בני אדם.

אבל מכיון שהמרגלים חטאו וכל העדה וילונו העדה, וממילא נגזר עליהם עונש של ארבעים שנה במדבר יום לשנה, וליהושע וכלב הובטח שיכנסו לארץ, אם כן כבר הובטח להם ארבעים שנות חיים בבטחון גמור.

וזהו שאמר **חיו מן האנשים**, רוצה לומר הם חיו בגלל האנשים ההם.

מנין לעדה שהיא עשרה

עַד מְתֵי לְעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת

רש"י מפרש שהעדה הרעה האמור כאן אלו המרגלים, ולמדו מכאן **לעדה** שהיא עשרה, שכן היו י"ב מרגלים, הוצא מהם יהושע וכלב, הרי הם עשרה ונקראים עדה.

אך מה שנאמר להלן פסוק לה אם לא זאת אָעֲשֶׂה לְכָל הָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת הַנּוֹעֲדִים עָלַי בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתְּמוּ וְיָשָׁם יָמָתוֹ, מבאר **הנצי"ב בהעמק דבר** שהם כל שאר דור המרגלים, וההבדל הוא, שכאן כתב רק **לעדה הרעה הזאת**, אבל להלן הוסיף **לכל העדה** הָרָעָה הַזֹּאת שכוונתו לא רק על המרגלים עצמם אלא גם על ראשי העם והעם.

אמנם צריך להאיר כי לנצי"ב דרך אחרת בביאור המקראות כאן ומפרש כי הדיבור במרגלים עצמם ביחוד הוא רק מפסוק ל"ו ולא קודם.

למרגלים עצמם לא האריך אף

עַד מְתֵי לְעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת

מבאר **הספורנו** כי על בקשת משה שלא ימותו כולם בבת אחת אלא יאריך להם אפו ענה לו הקב"ה **סְלַחְתִּי כְּדָבָרְךָ** פסוק כ, הודיע כאן שזה רק על העם עצמם, אבל לעדת המרגלים המלינים את העם על ה', שהם המחטיאים וחטא הרבים תלוי בהם, אמר כאן **עַד מְתֵי**, ואמר בזה שלא יאריך להם אפו אלא ימותו מיד.

דברי ישרים

פרשת השבוע לצעירי העאן

גליון תנ"א 453

ערוך ע"י ישראל שלום דבורין
בהוצאת מכון דברי יושר

פרשת שלח תשפ"ה

במה בפרישה

תמצית דברי הפרשה
בשילוב פירושים ודרושים

ילדים וקריים וחביבים!

פרשת השבוע פותחת ועוסקת
באחד האסונות הגדולים שארעו
לעם ישראל מאז היותו לעם, האסון
שנגרם מחטא המרגלים.

יותר מדויק לומר, שחטא זה, הוא

השרש והיסוד של חלק גדול מהאסונות שפקדו ופוקדים
את עמנו לאורך כל הדורות.

יסוד האסון הזה נעוץ בפרשת בהעלותך כאשר בגי
ישראל מהרו לנטע מהר השם ובגלל זה הפסידו חלק
מהסניעתא דשמאי ששמר עליהם שלא יחטאו, וכו' מכך
שתחלת המעשה של הנסיעה לא היתה כראוי, בזה גרמו
שזה השפיע לא טוב על כל המשך הענינים עד שמזה
התגלגל שהם הגיעו לחטא נורא ואיום כזה שבסופו נגזר
עליהם ענש לדורי דורות.

הפרשה מספרת על כך שהשם אמר למשה לשלח
מרגלים לרגל את הארץ.

בפרשתנו לא מפרט בדיוק כיצד התגלגל כל הענין, אבל
בפרשת דברים מתאר משה רבנו כיצד התאספו כולם
בערבוביה לפני משה ובקשו בחסר אמונה לראות את
הארץ שהקדוש ברוך הוא הבטיח להם.

באותו רגע שבו הם בקשו את הבקשה הזאת, כבר
נגזר עליהם שלא יכנסו לארץ מיד, אך משה רבנו כדי
להיטיב את הגזרה בקש מהקדוש ברוך הוא שיוכר לו
לשלח את המרגלים ועל ידי שיוכר צדיקים גדולים אשר
יבואו ויגידו לבני ישראל שהארץ טובה, ושמחו בגי
ישראל על הארץ ויכנסו אליה בשמחה, כי כל מצוה
שנעשית בשמחה יש לה קיום.

באמור, מפני שהם מהרו לנטע מהר השם, גלגל עליהם
הקדוש ברוך הוא את הגזרה שלא יכנסו לארץ ולא עלה
ביד משה להיטיב את הגזרה ובמקום שהמרגלים נשובו
וישבו את הארץ קרה להפך, כפי שניראה בהמשך
הדברים.

המרגלים שהלכו בשליחותם של העם אשר היו
בצאתם לשליחות, צדיקים גדולים, אנשי אמת שנבחרו
על ידי אנשי שבטם ובהסכמת משה רבנו, הפכו את
עצמם וקלקלו את דרכם, ובמקום להבטיח בעין טובה

ולהאמין שהארץ המבטחת ארץ
טובה היא וזבת חלב ודבש באשר
השם הבטיח לאבותינו, הלכו
מרגלים אלו לחפש את חסרונותיה
של הארץ, עד כדי כך עינם הפכה
רעה, שהם הצליחו להפך את

הדברים הטובים - לרעים.

דבר זה קרה גם בגלל שהתברר להם שבארץ ישראל
הם לא יהיו נשיאים, נצר הכעסית אותם, ובמקום לחוש
לטובת כל ישראל, הם רצו רק בטובתם האישית
והעצמית.

במקום לראות את חזקה של הארץ, שאפילו אנשים
ענקים יכולים לחיות בה, אמרו המרגלים שהם הרגישו
כמו חגבים קטנים לעמת גובהם של הענקים.

במקום להבטיח אל השפע העצום שהארץ מגדלת, עד
כדי כך שצריכים כמה אנשים כדי להרים את פרותיה,
אמרו המרגלים שהארץ לא עדינה ומוציאה פרות גסים.

במקום אשר יודו להשם על הנס הגדול שעשה השם
שבנימין שהם רגלו את הארץ, היו יושביה הכנענים
עסוקים בקבורת מתייהם ולא עסקו בלרדוף אחרי
המרגלים, אמרו המרגלים שהארץ אוכלת והורגת את
יושביה.

במקום לבוא ולספר על טיבה של הארץ, הם באו
וספרו ענינים שלא לשמם הם נשלחו, ותארו את חזקם
ועצמתם של יושבי הארץ, עד שאמרו מתוך כפירה שהם
חזקים כביכול אפילו מהקדוש ברוך הוא.

הפכו המרגלים את עורם והפכו להיות "בעלי לשון
הרע", בתחום רב הם הצליחו להסית את כל עדת בני
ישראל.

כשהם באו, הם ספרו לעם בנכחות משה רבנו, רק את
שבחה של הארץ, אבל אחר כך, בלילה, הם עברו מאהל
לאהל במחנה וספרו לבני שבטיהם שקרים על הארץ
ועל הסכנות שבה.

בני ישראל אשר שמעו את התאווים המביעיתם הללו,
התחילו לבכות כל משפחה באהלה ועד מהרה קול הבכי
עבר מאהל לאהל וכלם ישובו ויכו בכי עצום ונורא על
כך שהם הוציאו ממצרים.

הַמִּשְׁחָה מֵהַ בִּפְרָשָׁה

תַּחֲצִית עֵינַי הַפְּרָשָׁה בְּשֻׁלּוֹב פִּירוּשִׁים וְדִירוּשִׁים

נֶעֱנְשִׁים עַד כְּדֵי כֶּךָ, אֵךְ מֵאַחֵר וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן נִמְנָעוּ מִלְּשׁוֹב בְּתִשְׁבּוּבָה וְאֵף הַעֲפִילוֹ, נִתְקַזֵּים עֲנָשִׁים אִי וּלְדוֹרוֹת.

בְּהִמְשַׁךְ הַפְּרָשָׁה נִקְרָא שְׁהִשָּׁם מִבִּשְׂרָה לָהֶם שְׁעַל אֵף הַכֹּל, הֵם יִנְסוּ לֵאמֹר וְכִאֲשֶׁר הֵם יִקְרִיבוּ קִרְבָּנוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְבִיאוּ יַחַד עִם הַקִּרְבָּנוֹת מִנְחוֹת וְנִסְכִּים, וְהַתּוֹכָה מִפְּרִטָּה כִּמְהָ מִנְחָה וְנִסְךְ צָרִיךְ לְהִבִּיאַ לְכָל סוּג שֶׁל קִרְבֵּן.

נִקְרָא בַּפְּרָשָׁה עַל מִצְוַת הַפְּרִשָּׁה חֲלָה מִן הָעֵסָה, כִּאֲשֶׁר לְשֵׁים עֵסָה מִקְמַח הָעֲשׂוֹי מִחֲמִשֶּׁת מִינֵי דָגָן [חֲטָה, שְׂעוּרָה, בְּסִמּוּן, שִׁיפּוֹן, שְׂבֻלַּת שׁוּעַל], צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ מִמֶּנָּה חֲלָה תְּרוּמָה הַנִּתְּנָה לִפְהֵן הָאוֹכְלָה בְּטִהָרָה, וּבְזִמְנוֹ הַזֶּה שְׂכַלְנוּ טִמְאֵי מֵתִים וְהַחֲלָה הַמוֹפְרָשֶׁת טִמְאָה, הִרִי הִיא אֲסוּרָה בְּאֲכִילָה, וְעַל כֵּן שׁוֹרְפִים אוֹתָהּ.

יֵשׁ לְזַכֵּר שֶׁאֲסוּר לֵאכּוֹל מִן הַמֵּאֲפָה הַחַיִּב בְּמִצְוַת הַפְּרִשָּׁה חֲלָה, לִפְנֵי שִׁיפְרִישׁוּ מִמֶּנּוּ חֲלָה תְּרוּמָה, וְהַבָּצֵק אוֹ הַמֵּאֲפָה הַזֶּה נִקְרָאִים "טָבֵל".

נִלְמַד בַּפְּרָשָׁה מֵהוּ הַקִּרְבָּן וְהַפְּרָשָׁה שֶׁצָּרִיכִים לְהַקְרִיב וּלְכַפֵּר בְּמִקְרָה שָׁחַס וְשִׁלּוּם עֲבֹדוֹת זָכָה בְּשׁוּגָה, עֲלִינוּ לְדַעַת שֶׁפְּעֻמִּים רַבּוֹת נִתְּנוּ לְהַכְשִׁיל בְּעֲבֹדָה זָכָה בְּשׁוּגָה, שֶׁכֵּן יֵשׁ אֲפִשְׁרוּיּוֹת שׁוֹנוֹת שֶׁל מַעֲשִׂים שְׁנֵרָאִים כְּמַעֲשִׂים מִתְּרִים, כְּגוֹן צוּרוֹת רַפּוּי מִסִּמּוֹת, וְהֵם עֲבֹדָה זָכָה!

נִקְרָא בַּפְּרָשָׁה עַל הַ"מִּקְוֶשֶׁת", בְּהִיּוֹת עִם יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר, נִחְרְדוּ לְרִאשׁוֹת בְּעֶצֶם יוֹם הַשַּׁבָּת, אִישׁ מִקְוֶשֶׁת - מִגִּבּוֹר עֲצִים, וְאֵף לְאַחֵר שֶׁהִתְרוּ בּוֹ יָדִים שֶׁהִדְבָּר אֲסוּר וְשֶׁהוּא מִתְחַיֵּב בְּמִיתָה עַל מַעֲשִׂיו - לֹא פָּסֵק מִלְּקוּשֶׁשׁ, וְהִבִּיאוּהוּ אֶל מֹשֶׁה, וְשָׁמָּה אוֹתוֹ בְּמִשְׁמַר עַד אֲשֶׁר הִשָּׁם פָּרַשׁ לָהֶם שֶׁהַמַּחֲלָל שָׁבַת מִיתָתוֹ בְּסִקִּילָה.

הַפְּרָשָׁה מְסַתְּיֶמֶת בַּפְּרִשָּׁה מִצְוַת צִיצִית, הַמְּזִכֶּרָה לָנוּ בְּלִבִּישָׁתָהּ אֶת כָּל תְּרִיזֵי הַמִּצְוֹת שֶׁהִשָּׁם צִנָּה אוֹתָנוּ, וְכִאֲשֶׁר זֹכְרִים אֶת כָּל מִצְוֹת הַשֵּׁם נִזְכָּר לְקַיֵּם גַּם אֶת הַמִּצְוָה שֶׁלֹּא לְתוֹר עִם הָעֵינַיִם לְהִסְתַּכֵּל בְּמִרְאֹת וּבִדְבָרִים שֶׁהַצִּיּוֹנוּת יִפָּה לָהֶם, וּבִכְךָ נִהְיָ קְדוּשִׁים לֹא-לֹקִים שֶׁהוֹצִיא אוֹתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְעוֹד שְׁעַל יְדֵי הַצִּיצִית וְהַמִּצְוָה שֶׁל לֹא תִתּוֹרוּ מִתְּקוֹן עוֹוֹן הַמִּרְגָּלִים, כִּי הִלֵּב וְהָעֵינַיִם הֵם מִרְגָּלִים, וְצָרִיכִים לְהִשְׁמַר מִלְּתוֹר אַחֲרֵיהֶם וּלְשִׁמּוֹר עַל טְהֻרַת הָעֵינַיִם וְהִלֵּב.

שַׁבָּת שְׁלֵוֹ וּמִבְרָךְ!

אוֹתוֹ לִלְכָּה נֹכָח נֹתֵר לְדוֹרוֹת לְהִיּוֹת לִלְכָּה נֹכָח - לִיל תִּשְׁעָה בָּאָב! שְׁבוּ חֲרִבוּ שְׁתֵּי בִתֵּי מִקְדָּשׁ, הִרְאִישׁוּן וְהִשְׁנִי, לִלְכָּה שְׁבוּכִים בּוֹ לְדוֹרוֹת.

רַק שְׁנַיִם מִן הַמִּרְגָּלִים לֹא קִלְקְלוּ אֶת דִּרְכָם - כָּלֵב בֶּן יִפְתָּח מִשְׁבֵּט יְהוּדָה, וְיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִשְׁבֵּט אֶפְרַיִם מִשְׁבֵּת מֹשֶׁה.

אֵךְ כָּל כִּמְהָ שְׁנִי הַצִּדִּיקִים הִלְלוּ לְשִׁכְנַע אֶת הָעַם שֶׁהִדְבָּרִים אֵינֶם נִכְוִנִים - לֹא עֲלֵתָה בְּיָדָם, וְכִמְעַט שְׂכַל הַעֲדָה רָגְמָה אוֹתָם בְּאֲבָנִים.

כִּאֲשֶׁר הִשָּׁם כֹּהֵה אֶת כְּפִיּוֹת טוֹבָתָם שֶׁל עַדְתּוֹ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נָהוּ אַחֲרֵי עֲצַת הַמִּרְגָּלִים, כְּעַס עֲלֵיהֶם מְאֹד, עַד אֲשֶׁר רָצָה לְהַשְׁמִידָם וּלְכַלּוֹתָם לְגִמְרֵי מַעַל הָאֲדָמָה, וְלִהְיוֹת מִחֲדָשׁ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִזֶּרְעוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ.

אוּלָּם מֹשֶׁה הִרְוָה הַנֶּאֱמָן, הַתְּחַנּוֹן לִפְנֵי הַשֵּׁם שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה זֹאת כִּי עַל יָדֵי כֶּךָ יִגְרַם חֵס וְשִׁלּוּם חֲלוּל הַשֵּׁם, וְהַשֵּׁם נִעְנָה לְתַפְלָתוֹ וְלֹא הִשְׁמִיד אֶת הָעַם, אֵךְ הָעֵינַיִם בְּעֶנְשׁ כְּבֹד, בְּמִקּוֹם לְהַכְנִס אֶל הָאֶרֶץ שֶׁכָּבֹד עָמְדוּ בְּתַתָּהּ, הִיָּה עֲלֵיהֶם לְהַתְּגַלֵּל אֲרֻבָּעִים שָׁנָה בְּמִדְבָּר עַד אֲשֶׁר מָתוּ כָּל אוֹתָם הָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ בַּחֲטָא הַזֶּה, וְהֵם לֹא זָכוּ לְרִאשׁוֹת וּלְהַכְנִס לְאֶרֶץ אֲשֶׁר מְאֻסָּה בָּהּ בְּטַפְשׁוֹתָם וּבְרִשְׁעוֹתָם.

הַמִּרְגָּלִים עֲצָמָם נֶעֱנְשׁוּ בְּעֶנְשׁ כּוֹאֵב, מִדָּה כְּנֻגַּד מִדָּה, הֵם דִּבְּרוּ לְשׁוֹן הָרַע עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה, וְהַשֵּׁם הָעֵינַיִם שֶׁלְשׁוֹנָם הִתְאַרְכָּה עַד לְטַבּוֹרָם, וְתוֹלְעִים הָיוּ יוֹצֵאִים מִלְּשׁוֹנָם וְנִכְנָסִים לְתוֹךְ טַבּוֹרָם, וְרָאוּ כּוֹלֵם אֶת עֲנָשׁ הַחֲמוֹר שֶׁל בְּעֵלֵי לְשׁוֹן הָרַע!

רַק שְׁנֵי הַמִּרְגָּלִים שֶׁשְׁמָרוּ עַל צִדְקוֹתָם - יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב, זָכוּ לְהַכְנִס לְאֶרֶץ הַטּוֹבָה וּלְיִרְשָׁה אוֹתָהּ וּלְהִנָּחֵל מִטּוֹבָהּ וּלְשַׁבֵּעַ מִפְּרִיָּהּ.

בְּסִיּוּם פְּרִשָּׁת הַמִּרְגָּלִים נִקְרָא בַּפְּרָשָׁה עַל כֶּךָ שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל לֹא לָמְדוּ לָקַח, וְאֵף עַל פִּי שֶׁהִשָּׁם אֲמַר לָהֶם שְׁאִין לָהֶם כְּעַתּוֹ לְכַלֵּל לְהַכְנִס לְאֶרֶץ, וְאֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא עָשׂוּ תִשְׁבּוּבָה עַל חֲטָא הַמִּרְגָּלִים, בְּכָל זֹאת הָעֲפִילוֹ [=טַפְסוּ] מִן הָעַם לְעֻלּוֹת אֶל רֹאשׁ הַהָר כְּדֵי לְהַכְנִס לְאֶרֶץ, וְלֹא שָׁעוּ לְאַזְהָרוֹתָיו שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהִדְבָּר לֹא אֲפִשְׁרִי וְהֵם מִסְכָּנִים אֶת חֵייהֶם, וְאֵכֶן יִרְדּוּ הָעַמְּלָקִי וְהַכְּנַעֲנִי מִהָהָר וְכִדְפוּ וְהָכּוּ בָהֶם מַכָּה רַבָּה.

אֲנָשִׁים אֵלּוּ נִקְרָאִים בְּלְשׁוֹן חַז"ל מַעֲפִילִים, עַל שֵׁם הַמַּעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ, וְתֵאָרָה זֶה נִקְבַּע לָהֶם לְגִנָּא.

אֵלּוּ הָיוּ זֹכִים וְהָיוּ מִתְּחַרְטִים עַל חֲטָא הַמִּרְגָּלִים וְהָיוּ שָׁבִים בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה, הָיוּ מִתְּכַפְּרִים בְּדֶרֶךְ אַחֲרֵת וְלֹא